

Metsäsektorin suhdannekatsoaus 2009–2010

Toimittajat

Riitta Hänninen
Yrjö Sevola

Tekninen toimitus

Sari Elomaa (taitto, kuvat)
Jouni Hyvärinen (kansi)

MESU-tietokanta ja tilastolaskenta

Jarmo Mikkola

Tilaukset

Tilaushinta 30 €
Julkaistaan loka-marraskuun vaihteessa
Faksi 010 211 2101
www.metla.fi/julkaisut/suhdannekatsoaus/

Tiedustelut

Raija Lahtinen
Metsäntutkimuslaitos
PL 18, 01301 Vantaa
Puh. 010 211 2198
Sähköposti: raija.lahtinen@metla.fi

ISBN 978-951-40-2189-3 (nid.)
ISBN 978-951-40-2188-6 (PDF)
ISSN 1796-0053

Lokakuu 2009

Vammalan Kirjapaino Oy
Vammala 2009

Metsäntutkimuslaitos
Vantaan toimintayksikkö

Kirjoittajat

Suhdanne-ennuste

Jukka Aarnio, MMM, VTM, tutkija
Riitta Hänninen, MMT, tutkija
Jussi Leppänen, MMM, tutkija
Katja Lähtinen, MMT, tutkija
Antti Mutanen, MMM, tutkija
Yrjö Sevola, MML, erikoistutkija
Esa Uotila, MMM, tutkija
Kari Valtonen, MMM, tutkija
Jari Viitanen, YTT, tutkija

Erityisartikkelit ja ikkunat

Perttu Anttila, MMT, tutkija
Antti Asikainen, MMT, professori
Pekka Ollonqvist, KTT, professori
Tarmo Räty, YTT, tutkija

etunimi.sukunimi@metla.fi

Sisällys

Yhteenveto <i>Riitta Hänninen ja Jari Viitanen</i>	4
Kansainvälinen ja kotimainen suhdannekehitys	9
1.1 Kansainvälinen talous <i>Jari Viitanen</i>	9
1.2 Kotimaan talous <i>Jari Viitanen</i>	14
Metsäteollisuus	16
2.1 Saha- ja vaneriteollisuuden vienti ja tuotanto <i>Riitta Hänninen ja Antti Mutanen</i>	16
2.2 Massa- ja paperiteollisuuden vienti ja tuotanto <i>Kari Valtonen</i>	21
2.3 Metsäteollisuuden kustannukset ja kannattavuus <i>Katja Lähtinen</i>	28
<i>Ikkuna: Metsäteollisuuden kustannusrakenne</i> <i>Antti Mutanen</i>	32
2.4 Metsäteollisuuden työllisyys <i>Yrjö Sevola</i>	35
Metsätalous	37
3.1 Puuvarojen käyttö <i>Yrjö Sevola</i>	37
3.2 Raakapuumarkkinat <i>Jussi Leppänen ja Esa Uotila</i>	39
<i>Ikkuna: Reaalisten vienti- ja kantohintaindeksien kehitys</i> <i>Pekka Ollonqvist</i>	43
3.3 Yksityismetsien investoinnit ja kannattavuus <i>Jukka Aarnio ja Esa Uotila</i>	46
3.4 Metsätalouden työllisyys <i>Yrjö Sevola</i>	50
Erityisartikkelit	52
Metsät, puutuotteet ja ilmastopolitiikka <i>Tarmo Rätty</i>	52
Jatkuuko metsäenergian käytön kasvu? <i>Antti Asikainen ja Perttu Anttila</i>	55
Ennusteiden osuvuus 1994–2008	58

Yhteenveto

Talouseläytyys vientimarkkinoilla Euroopassa on kesän jälkeen kääntynyt parempaan suuntaan. Tuotannon leikkaukset paperi- ja sahatteollisuudessa ovat pysäyttäneet hintojen laskun, ja viime vuonna romahtanut sahatavaran hinta on kesän jälkeen vahvistunut. Markkinoiden kysynnän kasvu on kuitenkin ollut hidasta ja johtunut pääosin varastojen täydennyksestä. Tuotanto sahatteollisuudessa jää kotimaan kulutuksen ja viennin heikon kehityksen vuoksi noin viidennes viime vuodesta. Paperin tuotannossa ja viennissä lasku on tätäkin suurempaa, kun kysyntä vientimarkkinoilla on alentunut ja tuotantoyksiköitä on kotimaassa suljettu. Puumarkkinoilla metsäteollisuuden vähentynyt puun tarve on johtanut puukaupan, markkinahakkuiden, kantohintojen ja kantorahatulojen laskuun. Valopilkkuna on kuitenkin ollut puun energiakäytön kasvu, jonka arvioidaan nostavan tänä vuonna metsähakkeen käyttöä noin kymmenyksellä viime vuodesta. Raakapuun tuonti vähenee tänä vuonna noin puoleen viime vuodesta.

Vuonna 2010 hitaana pysyvän talouskasvun arvioidaan parantavan vain vähän metsäteollisuustuotteiden kysyntää. Tuotannon leikkauksista huolimatta Euroopan paperimarkkinoilla on edelleen ylikapasiteettia, eikä Suomen paperin viennin keskihintoihin odoteta ensi vuonna nousua. Tuotanto ja vienti kasvavat hieman parantuneen kysynnän ansiosta, ja liiketoiminnan tehostamistoimet parantavat kannattavuutta. Sahateollisuudessa kannattavuutta parantaa vientihintojen vahvistuminen ja tuotannon kasvu. Sahatavaran tuotanto jää kasvusta huolimatta vielä lähelle 1990-luvun alun lukemia. Teollisuuden

puuntarpeen lisääntyessä kysyntä kohdistuu entistä enemmän kotimaiseen puuhun, vaikka Venäjä luopuisi puutullien korotuksista. Havutukkien hintaa nostaa sahatavaran tuotannon kasvu, mutta kuitupuiden varastotason pysyessä korkeana niiden hinnat jäävät lähelle kuluvan vuoden hintoja. Vuosina 2009–2010 voimassa olevien puun myyntituloerotuksen huojennuksien odotetaan vilkastuttavan puukauppaa. Ensi vuonna markkinahakkuut kasvavat, mutta määrä jää selvästi alle taantumaa edeltävän tason.

Vaikka talousnäkömät ovat parantumassa, tilanne ei ole nopeasti palautumassa taantumaa edeltäneelle tasolle. Riskit ennustettua huonompaan kehitykseen ovat olemassa. Talouspoliittisten elvytystoimien vaikutus voi heikentyä, ja työttömyyden kasvun jatkuminen saattaa johtaa kuluttajien luottamuksen nopeaan laskuun. Toisaalta luottamus kasvuun voi myös vahvistua ja elpyminen nopeutua tässä ennustettua aikaisemmin.

Vientimarkkinoilla noustaan taantumasta hitaasti

Suomen metsäteollisuuden vientiosuuksilla painotettu maailmantalous supistuu tänä vuonna yli 3 prosenttia. Viime syksynä alkanut maailmantalouden taantuma on kuitenkin kesän jälkeen kääntymässä hitaaksi kasvuksi metsäteollisuuden tärkeimmillä markkina-alueilla. Alkuvuoden pudotuksen vuoksi euroalueen talous supistuu tänä vuonna yli 4 prosenttia, vaikka loppuvuoden aikana alueen taloudet

hieman elpyvät ja kysyntä paranee. Saksassa talous supistuu 5,5 prosenttia ja Britanniassa 4 prosenttia. Vaikka Ruotsi on pystynyt heikon kruunun turvin lisäämään markkinaosuuksia esimerkiksi sahatavaramarkkinoilla, senkin BKT supistuu tänä vuonna 5 prosenttia. Ensi vuonna talouksien elpyminen jatkuu hitaana lähinnä vain maailmantalouden kaupan ja viennin kasvun ansiosta. Euroalueen talouden ennakoidaan kasvavan vain noin puoli prosenttia.

Kiinan talouden ennustetaan kasvavan tänä vuonna yli 8 prosenttia ja ensi vuonna lähes 10 prosenttia. Japanin talous kääntyy ensi vuonna noin 1,5 prosentin kasvuun tämän vuoden lähes 6 prosentin supistumisesta. Vaikka Yhdysvalloissa suhdannekäännös on tapahtunut jo kesän aikana, tänä vuonna talous supistuu noin 2,5 prosenttia. Ensi vuonna Yhdysvaltojen talouden ennustetaan kasvavan 1,5 prosenttia. Sahatavaran markkina-alueilla Lähi-idässä ja Pohjois-Afrikassa taloudet kasvavat keskimäärin muuta maailmaa nopeammin. Suomen vientivetoisen talous elpyy muuta maailmaa hitaammin. Tänä vuonna talous supistuu 7 prosenttia. Ensi vuonna maailmanmarkkinakysynnän ja viennin kasvaessa Suomen talous kasvaa noin 2 prosenttia.

Sahatavaramarkkinoilla pientä elpymistä loppuvuonna

Taluskriisi ja rakentamisen hidastuminen ovat vähentäneet sahatavaran kysyntää sekä Suomessa että tärkeimmillä vientimarkkinoilla, ja sahatavaran tuotannon rajoitukset ovat jatkuneet eri puolilla Eurooppaa. Alkuvuonna vienti Suomesta on vähentynyt Pohjois-Afrikkaa lukuun ottamatta kaikille perinteisille vientialueille. Kilpailijamaa Ruotsi on sen sijaan kasvattanut vientiään heikon kruunun avustamana. Viennin ja kotimaan kysynnän vähenyessä Suomen sahatavaran tuotannon arvioidaan tänä vuonna alenevan viidenneksen edellisvuodesta ja painuvan alhaisimmalle tasolle sitten 1990-luvun laman. Sahatavaran tuotantoaan ovat supistaneet erityisesti suuret metsäteollisuusyritykset. Kevään jälkeen sahatavaran hinnat ovat varastojen pienentyessä kääntyneet nousuun, mikä ennakoi käännettä

parempaan. Vuonna 2010 rakentaminen elpyy kuitenkin hitaasti sekä koti- että vientimarkkinoilla. Tämän vuoksi myös hintojen nousu Euroopassa on hidasta, ja Suomen viennin keskihinta nousee kuluvan vuoden keskiarvoon verrattuna noin 6 prosenttia. Sahatavaran tuotannon arvioidaan vuonna 2010 nousevan 8,2 miljoonaan kuutiometriin. Pudotusta 2000-luvun alun tuotannon määristä olisi kuitenkin yhä 40 prosenttia.

Vanerimarkkinoilla kysynnän supistuminen alkoi sahatavaramarkkinoita myöhemmin. Myös vientihintojen aleneminen on ollut lievempää kuin sahatavaralla. Vuonna 2009 Suomen vanerin tuotanto- ja vientimäärät romahtavat kuitenkin puoleen edellisvuodesta. Erityisen paljon supistuu koivuvanerin tuotanto. Koivutukin tuonnin romahtaminen ja kotimaan hakkuiden väheneminen on aiheuttanut raaka-ainepulaa tuotantolaitoksilla. Vuonna 2010 vanerin tuotannon odotetaan elpävän, mutta sahatavaran tuotannon tavoin elpyminen on hidasta. Viennin keskihinnan arvioidaan nousevan noin 6 prosenttia.

Paperin kysyntä kääntyy hitaaseen kasvuun

Taloustaantuma on vähentänyt maailmanmarkkinoilla paperin ja kartongin kysyntää. Kiinassakin kysynnän kasvu on hidastunut. Euroopassa paino- ja kirjoituspaperin kysyntä aleni vielä tämän vuoden alussa, kun mainontaa siirtyi sähköisiin viestimiin. Kuluttajapakkauksiin käytettävän paperin ja kartongin kysynnän lasku oli pienempää. Vähiten taantuma on vaikuttanut pehmo- ja hygieniapaperin kulutukseen. Tänä vuonna painopapereiden kapasiteetin leikkaukset ja tuotannon rajoitukset ovat jatkuneet Suomessa ja muualla Euroopassa. Suomen paperin viennin ja tuotannon arvioidaan alenevan lähes neljänneksellä viime vuodesta. Euroopan painopaperimarkkinoilla on tuotannonleikkauksista huolimatta edelleen ylitarjontaa, ja alkuvuonna pieneen nousuun lähtenyt paperin vientihinta on jälleen laskussa. Vuositasolla paperin keskimääräisen vientihinnan arvioidaan kuitenkin nousevan noin 2 prosenttia viime vuoden keskiarvoon verrattuna. Maailman sellumarkkinoilla havusellun tuotannonleikkaukset

ovat olleet lehtisellua suuremmat ja – toisin kuin lehtisellun – havusellun markkinahinnat ovat kuluva vuonna nousseet. Vuositasolla sellun viennin keskihinnan arvioidaan kuitenkin alenevan noin viidenneksen viime vuoden keskiarvostaan.

Vuonna 2010 paperin kysynnän odotetaan Euroopassa hieman kasvavan ja nostavan myös sellun kysyntää talouksien hitaasti elpymässä. Merkkejä paremmasta kehityksestä on jo näkynyt, kun paino- ja kirjoituspaperin kysynnän lasku Euroopassa on taittunut ja kulutus kääntynyt kesän jälkeen pieneen nousuun. Ensi vuonna Suomen paperin ja kartongin viennin ja tuotannon arvioidaan kasvavan noin 5 prosenttia. Koska paperin kysyntä kuitenkin kasvaa hitaasti, Suomessa ja muualla Euroopassa tehdyt kapasiteetin leikkaukset eivät riitä saamaan paperin hintaa selvään nousuun, vaan Suomen paperin viennin keskihinnan odotetaan pysyvän suunnilleen kuluvan vuoden tasolla. Sellumarkkinoilla Aasian kysynnän kasvu nostaa markkinahintaa ensi vuonna, ja Suomen keskimääräisen vientihinnan arvioidaan nousevan noin 10 prosenttia verrattuna kuluvan vuoden keskihintaan.

Metsäteollisuuden kannattavuudessa käänne parempaan ensi vuonna

Puutuotteiden kysynnän lasku, ylitarjonta Euroopan markkinoilla sekä alentuneet vientihinnat romahduttivat puutuoteteollisuuden kannattavuuden ennennäkemättömän alhaalle vuonna 2008. Vuonna 2009 puutuoteteollisuuden kannattavuus pysyy heikkona, ja käännettä parempaan suuntaan voidaan odottaa vasta vuonna 2010, jolloin saavutetaan tämän vuosikymmenen puolivälissä vallinnut taso. Massa- ja paperiteollisuuden kannattavuus on kuluvana vuonna puutuoteteollisuuden tavoin jatkanut vuonna 2008 alkanutta voimakasta heikentymistään. Vaikka massa- ja paperituotteiden hintakehityksessä on tapahtunut hienoista käännettä parempaan, liiketoiminnan tehostamistoimenpiteistä ja suotuisasta kokonaiskustannusten kehityksestä huolimatta toimialan kannattavuuden parantumista saadaan odottaa vuoteen 2010.

Työllisyys alenee metsäsektorilla tuotantomäärien pudotessa

Metsäteollisuus työllisti viime vuonna 59 000 henkilöä. Toimipaikkojen sulkemisen ja tuotannon rajoitusten vuoksi työllisyys on kuitenkin kovassa laskussa. Vuoden 2009 työllisyysennuste on 44 000 henkilöä. Siitä on puutuoteteollisuuden osuus 23 000 ja massa- ja paperiteollisuuden 21 000 henkilöä. Vuonna 2010 suurissa metsäteollisuusyrityksissä on suunnitteilla vielä joidenkin toimipaikkojen sulke- misia. Työllisyyden ei kuitenkaan odoteta alenevan metsäteollisuuden tuotannon hieman kasvaessa. Metsätalous puolestaan työllisti 25 000 henkilöä vuonna 2008. Hakkuiden väheneminen alentaa työllisyyttä tänä vuonna parilla tuhannella henkilöllä. Vuonna 2010 markkinahakkuiden kasvu ja lisääntyvä metsäenergian korjuu parantavat työllisyyttä hieman. Vaikka työn tuottavuuden lisäämisen mahdollisuudet ovat metsätaloudessa jo korkean koneellistamistason vuoksi rajalliset, voidaan puunkorjuussa vielä työvoiman ja kaluston käyttöä kokonaisuudessaan tehostaa esimerkiksi leimikkokeskityksillä ja muulla yhteistoiminnalla.

Teollisuuden puun kysyntä kohdistuu entistä enemmän kotimaisiin puuvaroihin

Teollisuuden puun tuonti on puolittumassa viime vuodesta alle 10 miljoonaan kuutiometriin. Vaikka myös markkinahakkuut alenevat ja jäävät tänä vuonna noin 40 miljoonaan kuutiometriin, massa- teollisuudelle riittää puuta. Tuotanto on alhaalla, ja hakatun puutavaran varastot ovat pysyneet suurina.

Sahatavaran heikon kysynnän vuoksi havutukki- en kantohinnat ovat alkuvuonna jatkaneet laskuaan. Sahatavaran tuotanto on kuitenkin kesän aikana hieman elpynyt varastojen tyhjentymässä, mikä on lisännyt havutukkien kysyntää. Vaikka kantohintojen pudotuksen arvioidaan pysähtyneen, niiden ennakoidaan jäävän vuositasolla 23 prosenttia alle viime vuoden keskiarvon. Suuret kuitupuuväarat ja paperin- ja selluntuotannon leikkaukset tuovat laskupaineita kaikkien kuitupuuiden kantohintoihin

loppuvuonna. Puun tarjonnan odotetaan kuitenkin loppuvuonna paranevan puun myyntituloerotuksen 50 prosentin huojennuksen ansiosta. Muista puu-tavaralajeista poiketen metsäenergian kysyntä on ollut vuonna 2009 hyvä, ja metsähakkeen lämpö- ja voimalaitoskäytön ennustetaan kasvavan kuluvana vuonna 4,5 miljoonaa kuutiometriin.

Vuonna 2010 metsäteollisuuden tuotannon pieni kasvu nostaa kotimaan markkinahakkuita 15 prosenttia kuluva vuodesta, kun puun tuontimääriin ei odoteta suuria muutoksia. Sahatavaran tuotannon kasvun myötä havutukkien nimelliset kantohinnat nousevat 4–8 prosenttia. Koivutukin kantohinnan arvioidaan nousevan sen tuonnin loppuessa lähes kokonaan. Kuitupuiden kantohinnat pysyvät lähellä vuoden 2009 tasoa, kun alentuneita tuontipuun ja kotimaan sahakkeen määriä korvataan paperiteollisuudessa kotimaisella harvennuskuitupuulla. Metsäenergian kysyntä jatkuu hyvänä, ja lämpö- ja voimalaitoskäytön ennustetaan kasvavan 5,5 miljoonaa kuutiometriin.

Metsätalouden liiketulos painuu selvästi alle pitkäaikaisen keskiarvon

Metsäsektorin syvä taantuma painaa yksityismetsätalouden liiketuloksen 42–46 euroon hehtaarilta vuonna 2009. Vuonna 2010 syöksy loppuu, kun markkinahakkuit kasvavat ja tukkien hinnat hieman vahvistuvat. Silti tulos jää selvästi alle pitkäaikaisen keskiarvojen. Reaalisesti yhtä alhaalla on oltu viimeksi lamavuosina 1992 ja 1993. Ensi vuonna tulot nousevat noin 10 eurolla hehtaarilta, mutta tulot jäävät edelleen noin 40 prosenttia alle vuosien 2004–2008 keskiarvon. Yksityismetsänomistajien kantorahatulaja taantumun seuraukset vähentävät viime vuodesta lähes puolella, noin 850 miljoonaa euroon tänä vuonna. Vuonna 2010 puukaupan piristymisen ja markkinahakkuiden lisääntymisen myötä kantorahatulot nousevat 10–15 prosenttia kuluva vuodesta.

Ennusteiden perusteet ja riskit

Metsäsektorin suhdannekatsauksessa tuotetaan tietoa koko metsäsektorin nykytilanteesta ja lähiajan näkymistä. Ennusteet perustuvat julkisiin tilastoihin ja maailmantalouden kehitysennusteisiin, eri lähteistä saatavaan metsäsektorin markkina- ja muuhun informaatioon sekä Metlassa tehtäviin tutkimuksiin. Ennusteiden tekemisessä käytetään niin sanottua johdetun kysynnän periaatetta, jolloin kotimaan ja vientimarkkinoiden talouskehitysten vaihteluiden odotetaan heijastuvan kysynnän kautta metsäteollisuuden tuotantoon ja sieltä kotimaan puumarkkinoille. Myös metsäsektorin toimintaympäristön muutosten ja valtion taloudellisten ohjauskeinojen vaikutuksia on arvioitu ennusteita tehtäessä. Ennustettua huonompi talouskehitys alentaisi Suomen metsäteollisuuden vientihintoja, tuotantoa ja kannattavuutta verrattuna tässä esitettyihin ennusteisiin. Metsäteollisuudesta vaikutukset leviäisivät puun kysynnän alentuessa myös raakapuumarkkinoille, metsätalouden työllisyyteen ja yksityismetsätalouden kannattavuuteen. Tällöin Suomen metsäsektorin kehitys jäisi nyt esitettyjä ennusteita heikommaksi.

Käsitys maailmantalouden ja vientimarkkinoiden talouskehityksestä muodostetaan eri organisaatioiden (esimerkiksi OECD, IMF, ETLA) ennusteiden perusteella. Tämän katsauksen ennusteet perustuvat syys–lokakuun 2009 vaihteen tietoihin metsäsektorista ja ennusteisiin maailmantalouden kehityksestä vuosille 2009–2010. Metsäsektorin ennusteet vastaavat tutkijoiden käsitystä todennäköisimmästä kehityksestä. Ne ovat piste-ennusteita ja pohjautuvat vientimarkkinoiden kasvuennusteisiin sekä muihin taustaoletuksiin markkinoista.

Suurin riski katsauksessa esitettävälle ennusteille on vientimarkkinoiden talouskasvun odottamattomat muutokset. Syksyllä 2009 talouskehitykseen vaikuttavia epävarmuus- ja riskitekijöitä on paljon.

Onko taantuma jo takanapain?

Useilta talousalueilta saadut tuoreimmat tilastotiedot kuluvan vuoden toiselta neljännekseltä osoittavat ta-

louskasvun supistumisen pysähtyneen. Kesän jälkeen osassa talouksia, kuten Yhdysvalloissa, Japanissa, Saksassa ja Ranskassa, tuotanto on jopa hieman kasvanut ja vienti lähtenyt vetämään. Ekonomistikunta on ennusteissaan varsin yksimielinen taantuman päättymisestä ja kasvun alkamisesta jo kuluvana syksynä. Kasvusta kuitenkin odotetaan hidasta. Mutta onko taantuma todellakin ohitse ja millaisia riskitekijöitä ennusteiden taustalla piilee?

Taantuman päättymisen taustalla on ensisijaisesti kaksi tärkeää tekijää. Ensinnäkin maailmanlaajuisen taantuman alettua useat valtiot tekivät mittavia elvytyspaketteja, joilla julkisia menoja lisättiin. Lisäksi keskuspankit laskivat ohjauskorkojaan ja osittain lisäsivät myös rahaa talouteen ostamalla valtion velkapapereita ja ohjaamalla suoraa tukea vaikeuksissa oleville pankeille. Näiden toimien vaikutukset ovat vähitellen alkaneet näkyä, ja finanssimarkkinoilla luottamus on parantunut. Toisaalta varastot ovat tyhjentyneet kevään ja kesän aikana, jolloin tuotantoa on lisätty. Tämä näkyy maailmankaupan ja viennin lisäyksenä.

Elvyttävien tekijöiden kääntöpuolella on kuitenkin pelko niiden jatkuvuudesta. Kun varastotasoa on nostettu, putoaako tuotannon tarve jälleen taantuman aikaiselle tasolle? Pelkona on myös verotuksen kiristyminen, mikä on väistämätöntä, kun elvytyspakettien rahoittamiseksi otetut lainat tulevat maksuun. Jo nyt on vaadittu joissakin maissa elvytyksen kääntämistä säästämiseksi. Finanssipolitiikan käänteen ajoitus tulee olemaan yksi keskeinen tekijä suhdannekäänteen onnistuneelle hallinnalle. Liian aikainen julkisten menojen ja verotuksen kiristys voi kääntää maailmatalouden takaisin taantumaan. Vastaava ongelma on keskuspankeilla: milloin on sopiva hetki aloittaa koronnostot suhdanteiden hallitsemiseksi.

Keskeiset ennustemuuttujat 2008–2010.*

Ennustemuuttujat	2008	2009e	2010e
	% -muutos		
Sahatavaran tuotanto	-21	-20	5
Sahatavaran vienti	-15	-15	6
Sahatavaran vientihinta	-16	-12	6
Paperin tuotanto	-9	-23	5
Paperin vienti	-12	-24	5
Paperin vientihinta	2	2	0
Markkinahakkuut	-11	-23	15
Raakaapuun tuonti	11	-53	1
Tukkipuiden kantohinnat			
Mänty	-12	-23	4
Kuusi	-14	-23	8
Koivu	4	-26	4
Kuitupuiden kantohinnat			
Mänty	5	-23	1
Kuusi	-5	-26	2
Koivu	4	-22	-2

*hintamuutokset nimellisiä

Suuri osa kansallisista bruttokansantuotteista muodostuu yksityisestä kulutuksesta, johon vaikuttaa käytettävissä olevien tulojen ohella vahvasti odotukset tulevasta talouskehityksestä. Kesän ja alkusyksyn aikana kuluttajien luottamusindikaattorit ovat kääntyneet pohjalukemista ylöspäin asuntomarkkinoiden laman hieman helpotettua. Työttömyyden lisääntyessä luottamus on kuitenkin veitsenterällä ja pienetkin kielteiset uutiset voivat vaikuttaa kotitalouksien kulutushalukkuuteen. Epäselvää myös on, ovatko pankkien taseet kunnossa. Lopullisesti taantuman nujerruksesta voidaankin puhua vasta ensi talven jälkeen, kun tiedetään, onko teollisuustuotannon taso noussut pysyvästi ja ovatko kulutus ja investoinnit Euroopassa elpymässä lähellekään taantumaa edeltävää tasoa.